

Gäller för: Radiologisk mottagning NÄL, Radiologisk mottagning Uddevalla Sjukhus

Giltig från: 2026-05-12

Innehållsansvar: Sanna Axelsson, (sanpa5), Sektionsledare

Giltig till: 2028-05-12

Godkänd av: Marianna Fehér, (marfe24), Överläkare

Helben – HKA, benlängdsmätning

Metodbok Konventionell röntgen

Gemensam rutin för att utföra undersökning på ett säkert och enhetligt sätt.

Förändringar sedan föregående version

Inför undersökning tillagt OBS-text.

Inför undersökningen

Frågeställning

- HKA
- Benlängdsmätning

Strålskydd

Kvinnor mellan 15–50 år ska tillfrågas om eventuell graviditet.

För övriga strålskyddsregler se kapitel 4.2 och 5.1 i [Strålskydd vid undersökningar och behandlingar med röntgenstrålning](#)

Arbetsplats

Adora

Förberedelser

- Linjal
- Inga skor på patienten

Bildtagning

1. Frontal

OBS

Vid benlängdsmätning utförs alltid undersökning bilateralt. Bägge ben i samma bild. Om patienten har en benlängdsskillnad vilket ska anges i remissen, placeras kompenserande kilar under det kortare benet. Skriv in remissanteckning, samt markera i bild.

Manöverpanel

1. Välj projektion Helben stående.
2. Autopositionera.

På lab

1. Sätt i grönt raster 180/lungstativet.
2. Vrid fram plastskärmen.
3. Placera linjalen medialt om höften på baksidan av plastskärmen så att den inte skymmer benet. Siffrorna **ska vara läsbara framifrån** när patienten står AP.
4. Avstånd mellan detektor – skärm 1 tumlängd (10 cm).
5. Lås plastskärmen med fotpedalen.
6. Placera pallen framför skärmen.
7. Placera patienten med ryggen mot skärmen (AP), fötterna parallella och rakt fram.
8. Sätt dx- eller sin-märke lateralt om aktuellt ben.

Röret

1. Blända in i sidled så att ben och linjal kommer med i bild.
2. Klicka **bort** den **blå cirkeln** rutin bländarsymbolen.
3. Placera bländaren strax ovanför patella.
4. Vinkla (vrid vredet) tills bländarkorset ligger cirka 5 cm under crista.
5. Klicka på **pil uppåt** – grön bock blir synlig.
6. Vinkla (vrid vredet) tills bländarkorset ligger mitt på fotryggen.
7. Klicka på **pil ner** – grön bock blir synlig.
8. Bekräfta; tryck på stor grön bock – "Autopositionering aktiverad" blir synlig.

Adora/Bildskärm

Exponera med svart stitchknapp – **håll nere tills alla bilder är tagna.**

Vid bilateral undersökning: välj kammare 1 och 3.

**HKA/Helben
bildbehandling –
Stitcha ihop bilderna**

1. Klicka på Stitch – bilden kommer upp.
2. Klicka på OK. (*År linjalen för mörk eller ljus? Justera med ROI.*)
3. Klicka på Max (zoom).
4. Klicka i bilden.
5. Passa ihop bilderna med muspilen så att siffror och ben stämmer ihop. Vid stitchning med fler än två bilder – passa ihop bilderna genom att flytta den undre bilden.
6. Klicka OK.
7. Skicka till PACS.
8. När undersökningen är klar, återställ plaststativet i grundposition (inkl. arm) innan du flyttar röret.

Frontal

Kriterier

Hela benet ska vara med från höftleden till om med fotleden.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Radiologisk mottagning NÄL, Radiologisk mottagning
Uddevalla Sjukhus

Innehållsansvar: Sanna Axelsson, (sanpa5), Sektionsledare

Godkänd av: Marianna Fehér, (marfe24), Överläkare

Dokument-ID: NU10095-1819752655-326

Version: 7.0

Giltig från: 2026-05-12

Giltig till: 2028-05-12